

ОЦІНКА ПЕРСПЕКТИВ РОЗРОБКИ ПОКЛАДІВ ТОРФУ РІВНЕНСЬКОЇ ОБЛАСТІ

При видобуванні торфу розрізняють наступні способи проведення відкритих гірничих робіт: пошарово-поверхневий, пошарово-щілинний та кар'єрний. На даний час в області домінуючим є пошарово-поверхневий, або фрезерний спосіб видобування. При цьому способі кінцевою продукцією є фрезерна крихта, що характеризується наступними показниками: тип покладу; ступінь розкладання шару покладу; вміст вологи; зольність; питома теплота згоряння; засміченість деревиною, шматками очісу і іншими сторонніми включеннями; насипна щільність; вміст дрібної фракції до 1 мм; середній діаметр частинок.

Фрезерний торф використовують як сировину для виробництва наступної продукції: паливо; добриво; підстилка; горщики та пакувальний матеріал; активоване вугілля; дріжджі; гірничий віск.

При виборі виду продукції враховують наступні показники: тип покладу, ступінь розкладу (R) та зольність (A^c). В залежності від виду продукції вони змінюються.

При виборі виду продукції потрібно враховувати, що характеристика покладу змінюється як по площі так і по потужності.

На даний час в області з фрезерного торфу в основному виробляють паливо та добрива.

Видобуток торфу проводить Державне підприємство "Рівнеторф" Державного концерну "Укрторф" Міністерства палива та енергетики України.

Таблиця 1

Вимоги до торфу як сировини для різних видів продукції

№ п/п	Вид продукції	Низинний торф	Верховий і перехідний торф
1.	Паливо	R – 10% і вище A^c – до 23%	R – від 20% A^c – до 23%
2.	Добриво	R – від 15% A^c – до 35% СаО – від 10% P ₂ O ₅ – від 1%	R – від 15% A^c – від 35%
4.	Дріжджі	-	R – від 35% A^c – до 6%
5.	Активоване вугілля	-	R – від 35% A^c – до 6%
3.	Гірничий віск	Всі типи торфу A^c – до 10%, R – від 30%, основні критерії- вміст бензинових бітумів – 5%	
6.	Підстилка	Всі типи торфу R – від 15% - 20%, A^c – до 15%	
7.	Горщики та пакувальний матеріал	Всі типи торфу R – від 10% до 25%, A^c – до 15%	

До складу ДП «Рівнеторф» в різні роки входили структурні підрозділи, які працювали на наступних сировинних базах: «Володимирецьторф» - Гряда; «Моквинторф» - Піскове; «Березнеторф» - Дике Гало; "Чемернеторф" - Корабельське; "Смигаторф" – Старники; "Клесівторф" - Кремінне, "Вербаторф" - Вербка І.

Станом на 01.01.2016 р. в структурі ДП «Рівнеторф» залишився лише підрозділ "Смигаторф", що проводить видобувні роботи на торфовому родовищі Старники. Всі інші підрозділи в силу різних причин ліквідовані, або знаходяться в процесі ліквідації, але в перспективі на

перерахованих покладах видобувні роботи можуть бути поновлені.

На ДП «Рівнеторф» видобувають два види фрезерного торфу: паливний та для сільського господарства. З паливного фрезерного торфу виробляють напівбрикети, які використовують в якості комунально-побутового палива.

Фактичні об'єми видобувних робіт на підприємстві наступні:

Таблиця 2

Об'єми видобувних робіт на ДП «Рівнеторф» (фрезерний торф), тис. т.

Рік	План	Факт	% до плану
2012	173	143,496	82,9
2013	175	106,352	60,8
2014	127	142,200	112,0
2015	125	162,767	130,1
2016	125		

Перевиконання планових завдань ДП «Рівнеторф» у 2014 та 2015 роках на 12-30 % пояснюється наступним:

- зростанням цін на енергоносії в Україні;
- переведення опалювальних приладів з природного газу на тверде паливо;
- підвищення попиту на торфові напівбрикети.

Тобто, щорічне зменшення ресурсів торфу (без урахування того, що вони за цей час частково відновилися за рахунок торфоутворення на неосушених родовищах) становить приблизно 0,085 % від балансових запасів торфу в області.

Існуючі запаси торфу дозволяють значно розширити видобуток торфу в області.